

POLEMIKE
POLEMICHE
POLEMICS

Aleksander Vukovič

"Priročnik za spoznavanje morske flore Tržaškega zaliva" avtorja Claudia Battellija

V reviji Annales 11(2) iz leta 2001 je izpod peresa Nejca Jogana izšla ocena vsebine priročnika z naslovom "Priročnik za spoznavanje morske flore Tržaškega zaliva" avtorja Claudia Battellija. Oba sta pedagoška delavca na Ljubljanski univerzi, oba biologa, s tem da je Nejc Jogan po stroki botanik na Biološkem oddelku, Claudio Battelli pa biolog na Pedagoški fakulteti. Verjetno ni nepomemben tudi podatek, ki ga iz predgovora v priročniku ni moč razbrati – namreč, da je Claudio Battelli delal diplomsko nalogo in magistrsko delo iz algologije s podobno vsebino z mojo pomočjo, tako da lahko rečem, da sem ga uvajal v algologijo, pregledoval in popravljaj napisano, svetoval pri nastajanju omenjenih del in tudi priročnika.

Na začetku Jogan pravilno ugotavlja, da je pisanje ocene zanj nekoliko zahtevnejša naloga. Ta ugotovitev ni posledica skromne algološke bibliografije, ampak, po moji presoji, preskromnega poznavanja morskih alg, kar je zagotovo rezultat v prvi vrsti pomanjkljivega programa študija morske biologije na Biološkem oddelku Biotehniške fakultete v Ljubljani, poleg tega pa tudi neizkoriščenosti morskih biologov – raziskovalcev, ki bi lahko svoje znanje prenašali na študente biologije. Upam si celo trditi, da je ravno morska vegetacija najslabše zastopana v programu študija, kar se pozna tudi pri izidu različnih strokovnih del, ki vsebujejo oznako "...flora in vegetacija Slovenije". V vseh manjka morska flora, in nepoznavalci bi lahko celo zaključili, da Slovenija nima morja. Pa ni tako, toda avtorji omenjenih del – prispevkov so se zavedajoč nepoznavanja področja temu delu flore rajši izognili, kot pa da bi streljali kozle.

Splošna in temeljna pripomba na oceno je, da avtor verjetno ni hotel razumeti uvodnega poglavja priročnika, v katerem je izrecno poudarjeno, da priročnik ni vseobsegajoči ključ za določanje morskih alg. Upam si celo trditi, da ga v naslednji izdaji najbrž ne bo izdal niti Battelli, še manj pa Nejc Jogan, in bo tako ostal le pričujoči priročnik z vsemi pomanjkljivostmi, ki so v oceni navedene, pravilno ali pa tudi ne.

Mislím, da je treba še enkrat zapisati temeljne cilje priročnika, kot so predstavljeni na straneh 7 in 8:

- Spodbujati uporabnike, ljubitelje ... pri spoznavanju morskih alg in semenk;

- Posredovati ... temeljne značilnosti in posebnosti ... alg in semenk;

- Ponujati ... dijakom ... učiteljem in ljubiteljem morja ... temeljne informacije ... za uvajanje v preučevanje morskih alg in semenk;

- Doseči, da se s pomočjo preprostega slikovnega morfološkega ključa tudi nestrokovnjaki uvajajo v spoznavanje in prepoznavanje morskih alg in semenk.

Ob nastajanju dela z omenjenimi cilji sem sodeloval predvsem zato, ker sem pri delu z učitelji biologije na seminarjih občutil pomanjkanje algološke literature, dostopne in sprejemljive za njihove potrebe in njihovo strokovnost. Ob vseh mogočih obveznostih sam nisem mogel ali pa nisem bil pripravljen narediti nekaj podobnega in sem verjetno zaradi tega pomagal kolegu Battelliju z nasveti, pripombami in literaturo v upanju, da nastaja koristno delo, ne pa zato, da bi ga nekdo moral hvaliti.

Nekatere pripombe si ne bi zaslužile niti omenbe, ker pa jih je napisal kolega Jogan, ki bi moral poznati sestavo člankov, knjig, priročnikov in podobne literature, se vendarle zdijo malo nedomišljene. To velja v prvi vrsti za pripombo o literaturi, za katero misli, da je potrebno sklicevanje, kot da priročnik vsebuje poglavje "diskusija".

Druga nedomišljena pripomba zadeva morske trave, za katere pravi, da so mu ljuba skupina. Rastišče morskih trav je dostopno brez posebnih pripomočkov in ni treba zbirati naplavljenih listov (tudi pri kopenskih rastlinah ne nabiramo odpadnih listov). Tudi podatek o cvetenju trav je napačen, saj *Zostera marina* redno in zelo opazno cveti, *Cymodocea nodosa* pa manj opazno, vendar redno. Podobne in še nekatere napake je možno prebrati tudi v članku o morskih travah (Jogan, N., 1994: *Morske trave slovenskega dela Jadrana*. Annales 4) v reviji Annales. Glede rupije pa samo to, da ne raste niti v morju niti v sladki vodi in je stvar vsakega posameznika, kam jo bo uvrstil, za obstoj vrste in njeno prepoznavanje pa ni bistveno. V tem delu je kolega Jogan nedosleden, ko meni, da so alge pomanjkljivo podane, pri cvetnicah pa se zadovolji že z opisom lista in se mu drugi znaki sploh ne zdijo pomembni.

Nekatere posamezne pripombe v oceni sodijo v sklop *corrigenda*, ki priročniku žal manjka, in seveda k pristopu avtorja, ki ima izkušnje z dopolnilnim poučevanjem učiteljev biologije in poučevanjem otrok na nižji stopnji. To mu je bilo tudi vodilo, kako zasnovati priročnik, da bo zadostil zastavljenim ciljem. Zagotovo pa priročnik ni namenjen ljudem, ki se poklicno ukvarjajo s taksonomijo – strokovnjakom taksonomom. Teh je zaradi kakršnihkoli vzrokov že tako ali tako vedno manj, tako da bo verjetno nastal problem, kako uspešno izpeljati aktualne raziskave s področja biodiverzitete.

Na koncu morda samo še to, da takšno ocenjevanje in takšne ocene vendarle ne pripomorejo k boljši kakovosti, za katero se, mislim, zavzemamo mi vsi, ampak kvečjemu k odvratanju kakršnih koli navdušencev, ki so pripravljeni narediti nekaj koristnega na področju izobraževanja, če tega že ne naredijo botaniki, ki jim je taka naloga nekako pisana na delovno mesto.